

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Titulus XIV. De Summo Pontifice.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

TITULUS XIV.

De Summo Pontifice.

I. **S**uppono Vicarium à Christo Ecclesie suae relictum esse cum amplissima potestate, qui supremus Pastor, Iudex, & caput omnium credentium esset: quod tota antiquitas, & Sancti omnes agnoverunt, adeoque diversis titulis ac nominibus summam potestatem indicantibus honorarunt. Illorum.

Primum est Papæ, seu Patris, communis videlicet omnium Christi fidelium. Nam quando absolute ponitur, aut pronūciatur, de solo Urbis Romæ Episcopo seu Pontifice intelligitur *Conc. Chalced. act. 16. Liberati Breviarium c. 22. Conc. secundum apud Theodoretum l. 5. c. 10. Epist. Chalced. Concil. ad Leonem.*

Secundum, Pater patrum, quod Stephanus Archiepiscopus Carthag. Damaso Pontifici tribuit in epist. trium Concil. Africae nomine scripta. Aliqui alii tamen eodem nomine honorati fuisse videntur.

Tertium est Pontifex Christianorum. *Eusebii Chron. Anno 44. aut Magister mundi Corn. Mussus in Conc. de cath. Petri.*

Quartum. Summus Pontifex, quo vitur præter Stephanum supra citatum. *Greg. M. l. 1. c. 4. Dialog. B. Anselmus in prof. libri de incarn. Verbi & B. Bernardus in omnibus epistolis ad Romanos Pontifices.*

Quintum, Princeps Sacerdotum. Legi-

tur in ep. *Valentiniani ad Theodosium Concilio Chalced. præfixa. Prosper l. 1. de vocat. Gent. c. 6.*

Sextum Vicarius Christi. *S. Bern. l. 2. de Consid. Conc. Lugdun. sub Gregorio X. relat. in c. Vbi periculum de ele in 6.*

Septimum. Caput Ecclesie. *Conc. Chalced. in ep. ad Leonem. act. 1. eiusdem Concilii Ecclesia Romana omnium ecclesiarum mater appellatur.*

Octavum. Fundamentum. *Hieron. in ep. ad Damasum de nomine hypostasis, super hanc, inquit, Petram (Damasum) ædificatam ecclesiam scio.*

Nonum. Pastor ovilis Dominici. *Ambros. ep. 81. ad Siricum Papam. Recognovimus, ait, quam fideliter tibi commissam ianuam serves, & pia sollicitudine Christi ovile custodias.*

Decimum. Rector domus Dei. *S. Amb. in ep. 1. Tim. 3. Domus Dei est ecclesia, cuius hodie rector est Damasus.*

Undecimum. Custos Vineæ. *Conc. Chalced. in ep. ad Leonem. Contra ipsum cui Vineæ custodia à Salvatore commissa est, id est, contra tuam Apostolicam sanctitatem extendit insaniam.*

Duodecimum Pater & Doctor omnium Christianorum. *Conc. Flor. sess. ult. simili modo Romana Ecclesia mater & magistra omnium ecclesiarum appellatur. Conc. Lateran. sub Innoc. III. c. 5.*

Decimum tertium Sponsus Ecclesie, quo

quo appellatur Papa in Conc. Lugd. Generali. c. *Vbi periculum de ele. in 6.*

Decimum quartum Apostolicæ Sedis præful, intellige per Antonomasiam. Cum enim absolute, & nullo addito ponitur, de sola Romana intelligitur. *S. Aug. in ep. 106.*

Decimum quintum Episcopus Universalis. *Conc. Chalced. act. 3.* in tribus epist. diversorum Græcorum ad Leonem Papam, quæ incipiunt, Sanctissimo & beatissimo Universali Archiepiscopo, & Patriarchæ magnæ Romæ Leoni. Cæterùm Episcopus universalis nuncupatur, non quod solus omnium urbium & ecclesiarum Episcopus sit, sed quia totius ecclesiæ generalem curam gerit quod pro diluenda hæreticorum calumnia servit. *Bellarmin. l. 2. de Pont. c. 31. & l. 1. de offic. Princ. Christ. c. 4. Tuschus Conclus. 40. Barb. in Proæm. Decretalium.*

II Præter hæc aliqua summo Pontifici tribuuntur, quæ ab hæreticis videntur, & Catholicos quoque offendere possunt, nisi cum grano salis accipiantur. Exempli causa 1. quod Papa sit contra Ius, supra Ius, & extra Ius. 2. quod habeat idem cum Deo consistorium. 3. quod data illi sit omnis potestas in cælo in terra. 4. quod sit Deus *Dist. 96. c. Satis 5.* quod mutare possit formam Sacramentorum, ut tribuitur Archidiacono. 6. quod possit ea in terris, quæ Deus in cælis. 7. quod nulli sit par. Hos titulos superbiæ vocat *Calu. l. 4. Inst. c. 7. num 3.* addens, quàm diu duravit Ecclesiæ vera, & pura facies, ista omnia superbiæ nomina, quibus inolescere cœpit Romana Sedes, profus fuisse inaudita. Cui repono, calumnias ipsius, & aliorum hæreticorum contra Ecclesiam Ro-

manam, illo Veterum tempore etiam inauditas fuisse. *Lucas Osiander in Euchir. Controv. c. 8.* cum supra dicta encomia retulisset, interrogat. Cur Papa has adulationes non damnat, cur non inibet, cur non anathemate ferit? Ut igitur Herodes non reijciens impias Vulgi acclamationes, illarum blasphemiarum coram Deo reus factus est, & miserrime petiit, sic Papa non damnans istas Canonistarum impias adulationes easdem approbat, & æternæ damnationis reus est. *Sic Osiander.* Ex quo vicissim quærere lubet. Cur ipse & tota Lutheranorum Synagoga non damnant, non reijciunt, non anathemate feriunt blasphema encomia, quæ *Luthero* à quibusdam evangelicis Gnathotibus tribuuntur, appellantibus verum Eliam, Apostolum, Evangelistam, DEI electam organum, Angelam testamenti, & sim. Nunquid quia approbant, cum eisdem rei fiunt, & æternum cruciabantur? Ad rem verò quod attinet, qui Pontifici tam amplos titulos tribuunt, certo quodam sensu utuntur, qui id, quod durius sonare videtur, facile mitigat. Nomen Deitatis offendit? Illud Christi attende. *Ioann. 10. Ego dixi Dei estis.* Si quilibet fidelis divinitatis nomine honoratur, quid etiamis est, quod Constantinus Imperator Papam Deum appellavit? *Damouhouder. in Promptuario, in expos. Primæ præc. p. 43. Becan. de priv. Calvinist. n. 10.*

III. Præclarè *Ferdinandus ab Efferen* in *Manuali polist. l. 4. Puncto 2.* proposita quæstione de iurisd. Summi Pont. In hac quæstione, inquit, duplex error emergit; alter in excessu adulatorum, alter in defectu invidorum & malignantium. Illi potestatem summi Pontifi-

Pontificis extollunt super omnia humana, ut in Reges, Principes, & universos subditos absolutum à Christo habeat imperium: huiusmodi malitiosè deprimunt, ut nec supremam Spiritualem, nec ullo modo temporalem iurisdictionem agnoscant. Ut faciliter decido, adit Doctorem Ecclesie distinctio, qui docent, summum Pontificem non esse Deum, sed Vicarium Dei in terris, & successorem D. Petri: habere à Deo supernaturaliter potestatem ordinis, & iurisdictionis in regimine ecclesie militantis: habere etiam per assignationem Dei decimas frugum, & per donationem Principum sæculatium provincias, feuda, civitates, bona, & hereditates diversas, immunitates & privilegia, ut in tanta sublimitate secundum leges politicas statui suo cum honore præesse & ab iniuriis defendere possit. Qui plura volet, consulat Ecclesie Catholice Theologos, & hauriet sufficientissimam intelligentiam. Ita *Ferdin. ab Efferen. V. Baron. in Not. Martyrol. ad diem 9. April. Templo Iud. l. 2. c. 1. Moscon. l. 1. c. 1. Fr. Leo l. 1. c. 1. Bellarm. de Pont. l. 2. c. 31. Valent. in Anal. Fidei l. 7. c. 11. Lorich. in thesan. V. Papa. pag 1489. Becan. Opusc. de Pont. V. T.*

§. I.

De electione summi Pontificis.

I. **P**etrum sibi successorem nominasse Clementem testatur *Epiphanius heresi vigesima septima*, qui tamen non acceptavit usque post Lini, & Cleti obitum. Unde colligi videtur nulla electione opus esse, nisi fortè antecessor nullum no-

minarit. Verum Ecclesie praxis contrarium docet, secundum quam huc usque electi Pontifices fuerunt, *V. Barb. in c. si Petrus. 8. q. 1.* sed non una forma, modoque, ut accuratè declarat *Card. Bellarm. l. 1. de Cler. c. 7.* Apostolorum, inquit temporibus in scio populo Pastores eligebantur: deinde adhibitus est populus ad testimonium ferendum de eligendis, usque magis diligenter suos Pastores, non nisi quos voluissent, ordinati sunt. Tandem in quibusdam locis obtinuit, ut jus Suffragii usurparet sibi. At postquam apparuit confusio, sublatà electione & Suffragio remansit solum ius testimonii ferendi. Accidit deinde, ut propter hostes suos patrocinio Imperatorum Ecclesia indigeret: quocirca permissum est Imperatoribus, ut cum clero summum Pontificem nominarent. Constat Iustinianum Seniore nonuisse creati Pontificem sine approbatione sua, quod servatum est usque ad Constantinum IV. qui iuri prædecessorum suorum cessit, teste *Platina Adrianus 1.* idem ius Carolo Magno tribuit, & Leo VIII. Ottoni primo, ut liquet ex *c. Adrianus D. 63. & Can. in Synodo.* Cui iuri mox renunciavit *Ludovicus Caroli M. filius. & Otto ipse c. Ego Ludovicus D. 63. & c. Constitutio ead. dist. Bellarm. in Apolog. con. Reg. Angl. c. 6.* His politis dubium est, quis modus eligendi Pontificem optimus videatur?

II. Modus eligendi Pontificem per solos S. R. E. Cardinales optimus videtur, ut patet consideranti omnes modos electionis possibiles. Vel enim eligit tota Ecclesia, quod impossibile est, vel soli & omnes Clerici, quod etiam impossibile, & multò minùs de laicis dici potest, vel aliqui

nomina inscribuntur, qui Pontificatu digni videantur, ita ut non tam electio, quam propositio videatur. Absentium nomina extrinsecus scribuntur, intus verò presentium.

His ita peractis, suo quisque loco residet habens ante se atramentum, & calamum, omniumque Cardinalium nomina ordine descripta sine titulis, & qualitatibus. At primus Cardinalium episcoporum, & primus Cardinalium Diaconorum calicem aperit, Schedas fortuito extrahunt, quas primus Cardinalium Diaconorum dum legit, reliqui omnes notam apponunt ei, qui promulgatur. Perlectis omnibus in quoque numero, qui superat, electus legitime sentetur, & clara voce promulgatur. Cum paria suffragia sunt, per accessum electio tentatur, quo etiam deficiente receditur, quasi re infecta. Neque enim nisi unum Scrutinium pro die admittitur. Sequenti die ad electionem redeunt servatis eisdem ritibus. Si trinis vicibus non absolvant, subtractione cibi puniuntur. Si contingat unius alicuius suffragium deesse, & per accessum supplere velit, accedens ad electum dicit *Ego accedo ad Reverendissimum Dominum meum, N. cum quo facio Papam.* quo facto sacri Collegii Decanus eligit eundem, & consentum ipsius requirit. Obtenuto illo congratulatio fit, & ad thronum deducitur, annulo piscatoris ornatur, nomen exquiritur: ac tandem ea, quæ à Cardinalibus ante electionem decreta sunt, confirmat, & obsignat. *Azor Par. II. l. 4. c. 5. Q. 11.*

V. Pontifex electus, si episcopus non sit, à Cardinale Ostiensi consecratur, si

verò Episcopus sit, alia consecratione non indiget, sed maiorem iurisdictionem recipit. Quod insignia atinet, baculo non utitur. *Extra c. Vn. de sacra unct.* tum propter historiam, tum propter mysticam significationem. Propter historiam S. Mattialis, vel Materni, inquam, ad quem resuscitandum S. Petrus baculum misisse creditur, quem non relatum, sed Trevini asservatum tradunt. Mystica significatio in eo consistit, quòd baculus significat potentiam ab aliquo acceptam, & necessitatem attrahendi oves, vel subditos. Ideò enim curvus superòs est. Pontifex autem, neque ab alio præterquam Deo potestatem accipit, neque attractionis opus habet, quia omnia illi subiecta sunt. Aliquando mitram fert, aliquando Coronam, quæ triplex, & regnum vocari solet in signum imperii, seu potestatis, ut *Innoc. III. ait in Serm. 1. De festo S. Silvestri,* cui *Constantinus* Imperator coronam ex auro, & gemmis pretiosissimis obtulit. Decretum Constantini extat apud *Leonem IX. in libro adversus presumptiones Michaelis c. 13. & in Actis B. Silvestri.* Dicunt aliqui, à Papa coronam triplicem gestari, ut cognoscant omnes, illum habere potestatem in superos, medios, & inferos, Cælum, Mundum, & Tartarum: quòd cum gratio salis accipiendum, nè piorum aures offendat. Superos honorat, declarando beatos, & canonizando: constitutos in Purgatorio iuvat per indulgentias, & suffragia: eorum, qui adhuc in via sunt, propriè Pastor, & Iudex est. Triplex igitur ei potestas competit, Ordinis, iurisdictionis spiritualis, & iurisdictionis temporalis.

portalis, cuius rei Symbolum ut triplex corona dicatur, nihil alienum est. *V. Durantum l. 2. c. 9 n. 36. Ioseph. Stephanum de coron. Pontif.*

VI. Pontifex legitime electus non indiget confirmatione aliqua, quia Superiorem inter homines non agnoscit, sed potestatem suam à DEO immediatè accipit. Potestatem seu iurisdictionem ecclesiasticam dico, quam qui omnibus Episcopis immediatè à Christo communicari sentiunt, à fortiori de summo Pastore, & Episcopo concedent, nisi iidem testimoniis, quibus S. Petri confirmatur auctoritas. *Matth. 16. Tibi dabo claves regni caelorum. Ioan. 21. Pasce oves meas.* Nam si successoris pars iurisdictionis, & auctoritas est, sequitur, eandem Petri, & Pontificis potestatem esse, & à Christo immediatè communicari. Cuius rei figura in Moyse fuit, quem Deus ipse ordinavit duce[m] populi: cumque non sufficeret tantæ multitudini 70. seniores additi sunt, quibus ex Spiritu Moysis Deus tribuit virtutem, non quod minueret in Moyse illam, sed ut ostenderet, in illo plenitudinem potestatis tanquam supremo capite residere, aliis inde partem esse attributam: quod nunc etiam in episcopis contingit, qui à summo Pontifice accipiunt potestatem suam, ut pluribus explicat *Card. Bellarm. l. 4. de Pont. c. 24. Thom. Bozius l. 18 c. 6. Barb. in cap. In nomine Domini Dist. 23. Et de potest. Episc. Par. 1. tit. 1. c. 1. Azor II. l. 30. c. 3. Q. 13. Piafec. par. 2. c. 1.*

VII. Contra Pontificem electum excipi potest crimen hæresis, si notorium sit. Ita colligimus ex *c. si Papa Dist. 40. Constituit. Inisi II. in Conc. Lateran. Sess. 5.*

Cum iam divino &c. Item Reg. Iur. 71. in 6. Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multò magis admittendus. Adde rationem. Pontifex in manifesta hæresi deprehensus ab Ecclesia, seu Concilio Generali aculari, & damnari potest, vel, ut quorundam opinio est; minimum declarari potest, hæreticus, & incapax summi Pontificatus. Ergò multò magis in electione contra illum excipere licet, si manifestus hæreticus sit. *Abb. Gofr. Francus in c. Licet de elect. Moscon. l. 1. p. 1. c. 2. Azor II. l. 4. c. 5. Q. 7. Barb. Collect. Decis. Apost. num. 131. Silo. num. 4.*

Aliorum criminum alia ratio est. Inficiunt, non abiiciunt. Quamobrem si Simonia, luxuria, crudelitate, aut alio simili morbo laboret Pontifex, orationibus apud DEUM primò iuvandus erit: monendus deinde ut in viam redeat, & mores officio suo dignos induat. Denique, si contumax appareat, Concilio indicto de corrigendo, vel tollendo agendum erit. *Silo. V. Papan 4. Bellar. l. 2. de Conc. c. 18. & 19. Anton. Peregrin. l. 1. de iur. Fiscip. 20. Barb. in c. si Papa D. 40. Azor II. l. 4. c. 7. Q. 4.* dicens communem sententiam esse & omninò tenendam.

VIII. Pontifici licet renunciare & abdicare se Pontificatu. *c. 1. de renunc. in 6. ubi Bonifacius VIII. ait Celestinus Papa V. statuit & delevit, Romanum Pontificem posse liberè resignare.* Quod statutum ne per temporis cursum oblivioni detur, aut dubitari iterum contingat, inter Constitutiones alias ad perpetuam memoriam duximus redigendum. Causa resignandi potest esse, impotentia virium, & insufficientia ipsi

maximè perspecta, vel etiam solitudinis, & tranquillioris vitæ amor. Vnde legimus, quatuor PP. resignasse, Clementem I. Cyriacum Marcellinum & Cælestinum V. licet non ex iisdem causis quemadmodum *Azor declarat t. 2. l. 4. c. 6. Comitof. l. 1. Q. 100.* At cui resignabit, inquis? Respondent aliqui in manus Cardinalium resignare, quia illorum suffragiis electus est: sed hi ipsius Pontificis superiores non sunt. In manibus Dei, alii dicunt, à quo immediatè accipit potestatem. Melius dicitur. Vbi superior non est, renunciationem nullius in manus fieri: & sufficere, si summus Pontifex potestatem, & iurisdictionem suam dimittat, declarando, vel coram Cardinalibus, vel aliis fide dignis testibus, se deinceps uti potestate sua nolle, eamque hic, & nunc relinquere, & abdicare. *Silv. n. 3. Pelagius de plan. eccl. l. 1. c. 18. Azor l. cit. Vivian in Ration. l. 1 p. 264. Alagona Comp. p. 91. Barb. in c. 1. de renunc. in 6. Comitof. l. 1. Q. 100. Lancell. l. 1. tr. 19 Moscon. l. 1. par. 1. c. 2. Anto. Peregrinus de iure Fisci l. 1. p. 35. Tuschus Conclus. 48. Alexand. Consil. 224. l. 6. Zabbar. Consil. 150.*

§. II.

De potestate Spirituali Pontificis.

Iosephus Stevanus *l. de adoratione pedum c. 8.* summo Pontifici convenire tradit sequentia.

1. Quòd solus possit deponere episcopos, & reconciliare.
2. Quòd absentes deponere possit.
3. Quòd Legatus illius omnibus Episcopis præsit in Concilio.

copis præsit in Concilio.

4. Quòd Soli illi liceat pro necessitate novas leges condere, novas plebes congregare: de Canonica Abbatiam facere, & è contra: divitem Episcopatum dividere, & inopes unire.

5. Quòd solus uti possit insignibus imperialibus.

6. Quòd solius Papæ pedes cuncti principes deosculentur.

7. Quòd liceat illi Imperatores deponere.

8. Quòd possit de Sede in Sedem, cum necessitas exigat, Episcopos mutare.

9. Quòd de omni ecclesia, quando-cunque voluerit, possit clericum ordinare.

10. Quòd ab illo ordinatus aliis ecclesiis præesse queat, sed non militare, & quòd ab alio Episcopo non possit Superiorem gradum accipere.

11. Quòd nulla Synodus absque præcepto eius nominari potest generalis.

12. Quòd illius sententia à nemine retractetur.

13. Quòd à nemine iudicari debeat.

14. Quòd nullus audeat condemnare illum, qui ad Sedem Apost. appellavit.

15. Quòd maiores causæ cuiusque ecclesiæ ab illo debent iudicari.

16. Quòd Romana Ecclesia nunquam erravit, nec errabit unquam.

17. Quòd illius præcepto, & licentiâ subiectos liceat accusare.

18. Quòd absque Synodali conventu possit episcopos deponere, & reponere.

19. Quòd à fidelitate iniquorum subiectos possit absolovere.

20. Quòd solus dicatur Universalis.

Ita Stevanus.

Non

Non placent hæc nostri temporis Sacerdotes, inter quos *Matthias Hafnrefferus Tubingensis Minister in loc. Theol. et de Ecclesiâ pag. 457* ejusmodi prædicata tribuit, Idolo Romano, indeque colligi, Antichristum esse, qui in templo Dei sedens super omnia se elevaturus sit. Verùm Catholici aliter sentiunt, scientes illum Christi Vicarium esse, & totius Ecclesiæ caput visibile: cui omnis potestas ad spirituales animarum salutem pertinens jure debetur. Brevis dici potest, potestatem Summi Pontificis consistere in eo.

I. Quod possit ac debeat judicare de controversiis fidei, & morum. Vel enim nullus est in Ecclesiâ Judex, vel Pontifex est. Si nullus est, melior Synagoga conditio fuit, in qua Summum tribunal Pontifex habuit. *Deuteron. c. 17.* Agnoverunt hoc Sancti olim, qui in dubiis rebus ad Sedem Apostolicam recurrerant. *S. Hieron. ad Damasum epist. 57.* A pastore præsidium ovis flagito: discerne, si placeat: non timebo tres hypostasies dicere, si jubebis. *Theodoretus ad Leon. I.* Nos pusilli ad Apostolicam vestram Sedem currimus, & Ecclesiarum ulceribus medicinam à vobis accipimus. *S. Greg. ep. ad Episcopos Gallia.* Si quam contentionem de fidei causa evenire contigerit, & ad nostram studeat perducere notionem, quatenus à nobis valeat congruâ sine dubio sententiâ terminari. Non posse errare Pontificem in judicio de rebus fidei, & moribus ad universam Ecclesiam pertinentibus, probat multis cum multis *Bell. l. 4 c. 1. 2. & seq. Stapleton. Controv. 2. l. 6 c. 15. Tuschus Conclus. 41. Bozius l. 1. de jure stat. c. 9. Valent. in Analysi l. 8. c. 1. Becan. Man. 6. 5. Comitrol. l. 1. g. 113. Tanner. 22. D. 1. g.*

4. n. 160. Barb. in c. si Papa D. 40. Coster. c. 3.

II. In Summo Pontifice potestas est, leges condendi, quæ in conscientia obligent, & puniendi transgressores spirituali pœna, qualis est excommunicatio, suspensio, interdictum, irregularitas. Neque enim minoris auctoritatis est, quàm in Veteri lege Pontifex fuerit, de quo *Deuteron. 17.* Qui superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio ex decreto judicis moriatur homo ille. Ea potestate uti sunt Apostoli *Act. 15.* Visum est Spiritui Sancto, & nobis, nihil ultra nobis imponere oneris, nisi hæc necessaria, ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, à suffocato & sanguine, & fornicatione. Nova lex erat, abstinere à suffocato & sanguine. Idem patet in Canonibus Apostolorum, de quibus actum in *Prolegomenis §. 12.* Ex quibus colligitur *Primò*, quod omnes Christiani, quando de rebus fidei dissensio est. Summo Pontifici adherere debeat, ut ab errore & anxietate liberi sint. Ita *SS. PP. Irenæus l. 3. con. hæreses cap. 3.* Ad hanc Ecclesiam propter potentiolem principalem necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, omnes, qui sunt ubique fideles, in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, quæ ab Apostolis traditio. *Cyrillus in ep. ad Celestinum Papam.* Quamvis hæc ita se habeant, non prius tamen Nestori communionem confidenter deserere ausi fuimus, quàm hæc ipsa pietati tuæ indicaremus. Dignetur proinde, quid hic sentias, declarare. *S. Aug. l. 1. contra duas epist. Pelagianorum ad Bonifacium Papam.* Hæc, quæ duabus epistolis eorum respondeo, ad tuam dirigere potissimum sanctitatem, non tam

discende, quàm examinanda, & ubi forsitan aliquid displicuerit, emendanda constitui. Similia habet *Theodoreus ep. ad Leonem Papam. Sozamenus l. 6. histor. c. 22. & alii passim.*

Secundo Nihil in Ecclesia magnum aegi, aut decerni posse, Summo Pontifice infcio, aut invito, ita ut nisi accedat ipsius consensus, irritum & inane sit, quicquid definitum fuerit. *Concil. Chalced. initio, & Act. 16. Anastasius Ierosol. in ep. ad Felicem. S. Aug. cum aliis episcopis ep. 90. ad Innocentium Papam. S. Ambr. ep. 78. ad Theophilum. Prosper in Chron. Stapleton. de magnit. Eccl. Rom. l. 1. c. 9. Becanus in Manuali. c. 5. num. 117. Mussus in Conc. de cath. Petri. Quibus accedit Ratio. Pontifex non minus habet curam, & gubernationem Ecclesie, quàm totius regni rex: At nemini in regno statuere quicquam licet cum obligatione, absque consensu regis. Ergò nec in Ecclesia absque consensu Pontificis, licet ulli statuere, aut præscribere aliquid, quod totam ecclesiam concernat, & obliget. Dico, totam ecclesiam, ut episcopis salva & intacta maneat auctoritas pro suis subditis ea disponendi, quæ ipsorum saluti & incolumitati prosint. *Conc. Tr. sess. 25. c. 6. de refor. item Remiss. in it. & ci. fin. p. 630. AZ. II. l. 4. c. 20. Piasecius Par. 2. c. 14. p. 258. Tuschus Co. 41. Becan. Tr. de Ecclesia Q. 2. V. qui dix. tit. 7. §. 7.**

III. Sequitur præterea quod episcopi aliique de clero, cum se gravari, aut premi iniique putant, ad Sedem Apostolicam confugere queant. Patet ex *Concil. Sardicensi*, ubi *Hosius* Episcopus. Si aliquis Episcopus iudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere,

ut iterum iudicium renouetur, Sancti Petri Apostoli memoriam honoremus, ut scribatur Romano Pontifici. Synodus respondit. *Places. Et c. 5.* Cum aliquis Episcopus depositus fuerit, & proclamaverit agendum sibi negotium in Vrbe Romæ alter Episcopus in eadem cathedra (post appellationem eius, qui videtur esse depositus) non ordinetur, nisi causa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata. Hæc appellandi consuetudo non nisi ex traditione Apostolica manavit, ut colligitur ex epistola Theodoretæ ad Rhenanum presbyterum, ubi Deprecor te, ait, ut sanctissimo Episcopo (*Leoni Papæ*) suadeas, ut Apostolica auctoritate utatur, inbeaturque ad vestrum Concilium adire. Idem in *epist. ad Leonem Papam*. Suffragium Sedis Apostolicæ expecto, & supplex oro, ut ea me tribunal vestrum iustum, ac rectum defendat, ac protegat. *V. tit. de Appell. Silv. & Zerola V. Appellatio Silv. eod. tit. 9. & 12. Armilla V. Papa n. 6.*

§. III.

De potestate temporali Summi Pontificis.

I. **Q**Uæ hic se dicenda offerunt, à maximis Scriptoribus, tam accurate & copiosè explicata sunt, ut amplius quid desiderare nemo queat? Missa proinde faciemus, huius ævi delicatæ morositati indulgentes. Mirari nihilominus, & prædicare iuvat divinæ providentiæ laudem efficacitatē, qua factum est, ut post aliquot sæculorū horribiles, & sanguinarias persecutiones, Imperium adepti Catholici principes Ecclesiam magno opibus locuple-

locupletarent, Christum ejusque Vicarium Pontificem præ filiis, & nepotibus hæredem constituerent. Irriguum Ecclesia superius bonorum supernaturalium habebat fidelium cohors: irriguum inferius terrenarum opum Regum & Dynastarum adiecit pia munificentia, ne hostibus suis vel ludibrio esset tenuitas, vel in prædam ac direptionem cederet infirmitas. Hoc igitur tempore præter potestatem Ecclesiasticam habet Summus Pontifex, ut Princeps sæcularis dominium temporale in multis Provinciis, & civitatibus. De qua re *Ludov. Gotsfredus in Archontologia sua li. iiii. tit. Domini-um Pontificis, seu status Ecclesiæ, ut de agro Beneventano, & Comitatu Avenionensibus; taccam, nostro ævo amplior est, quam unquam fuerit, postquam principatus Ferrariensis, Comachia, & Flaminia accessit. Complectitur enim in longitudine circiter 300. millia passuum, in latitudine ultra millia centum. Regiones continet duas, Ducatum Ferrariensem, Agrum Bononiensem, Sabinaum, Perusinum, Marcam Anconitanam, Umbriam cum parte Hetruriz, Patrimonium S. Petri, Flaminium, & Latium cum ipsa Vrbe Roma, quam Constantinus Imperator donavit in hoc terrarum tractu numerantur Episcopatus circiter 50. & ultra quindecies centum millia hominum. Urbium prima est Roma, secunda ponitur Bononia, in tertiis, & quartis numeratur Ferraria, Perugia, Asculum, Ancona, Forum Livii, Ravenna, Firmium, Viterbium. Complectitur insuper hæc Italia pars ducatum Spoletanum, & partem longè*

maximam Exarchatus Ravennensis. Præterea agrum Anconitanum Marchionatus titulo insignem. Quicquid interest terrarum inter Romam, & Regnum Neapolitanum appellatur hodie Campania Romana, sive ager Romanus. Altera pars terræ versus Florentiam nominatur patri monium S. Petri. Anconitanus Marchionatus est versus apuliam, Campaniamque Flaminia in Ducatum Ferrariensem vergit, tangitque limites agri Bononiensis. Umbria velut umbilicus inter utramque Provinciam obtinet. Comprehenditur hoc spacio præter Vrbes supra nominatas Arminium, Casena, Faventia, Imola, Macerata, Camerinum, Spoletum, Nuceria, Rorate, Interamna, Narnia, Ovietum, Assisium, Folinium, Tudertum cum aliis circiter 30. Præter hæc juris Pontificii sunt Comitatus Avenion. in Gallia, & Vrbs cum agro Beneventano in Regno Neapolitano. Insuper domini directi jus velut patroni Pontifices sibi vendicant in Regno Neapolitano & Siculum, Ducatum Urbinatem, Parmensem, & Messeranum. Ex his in ararium quotannis inferri putatur 15. auri vasa, seu quindecies centum aureorum millia. Si computare velis fructus legationum, & gubernationum in diversis oppidis: ea item quæ pro Bullis, & beneficiis Ecclesiasticis, pensionibus & annatis solvuntur magnum priori summæ augmentum facies. De robore militari, quod in viris positum, nihil dico, quandoquidem ex historiis liquet, magna olim bella gessisse pontifices, ut merito Reges, & principes illum hac quoque ex causa cupiant

amicum

amicum habere. Certè majores nostri summo operè laborarunt placere Pontificibus, ut si boni essent, eorum favore, & gratia fruerentur, si verò mali, ne nocerent, cum præsertim non desint unquam malè feriatu homines, qui eos in transversum agere moliantur. Ita *Gorofredus cum Ioanne Borero in Cosmograph. l. 4. pag. 161. Anton. Peregrin. de juribus Fisci l. 1. pag. 21.*

II. Non ignoro hanc bonorum temporalium abundantiam, & regales divitias Hæreticis nostri temporis Lutheri, & Calvini affectis bilem ciere, & maledicentiam acuere, ut nullum in criminando exitum inveniant. *V. Coronid. omnium jubilor. ad Contzen. c. 54.* Hocine est Christi pauperis Vicarium agere, crucem illius tollere, non habere, ubi caput reclinet? Servus servorum verbis dici, viribus anteferri gaudet. Sed meminisse, velim, Catones istos parum catos. Si Christus Ecclesiæ suæ iriguum luperius, & inferius dedit, si Reges & Principes in illam benigni, & munifici sunt, ut impleatur scriptura. *Isai 49. Erunt Reges nutritis tui.* obturandus est oculus nequam, ne scandalizetur, & intueri se falso puter iniquitatem in domo justi. Oidium & invidia, non opum copia vitiosa est. *V. Roderic. 11. q. 63. art. 8. Becan. de Pontif. Vet. testam. c. 9. Gretser. in Mysta Salmur. pag. 75.*

§. IV.

Satisfit Dubiis quibusdam.

DUB. I. An Summus Pontifex, bonorum, beneficiorum, & jurium Ec-

clesiæ verum, ac reale dominium habeat? Affirmant aliqui, inter quos *Franc. Leo in Thesau suo par. 2. c. 20.* ubi dominium omnium beneficiorum vocat. *ex c. de praben. in 6. Gloss. fin. in c. felicit de pœn. eo. li. Clem. 1. in si. Ut luc pendente Bald. in l. Rescripta n. 8. C. de prec. Imp. & Gomez in proem. Reg. Canc. V. considerata Barb. in c. suscepti de praben. in 6. Boer. Decif. 1. n. 66.* Alii bonorum Ecclesiasticorum dominium privatis Ecclesiis tribuunt v.g. bonorum Ecclesiasticorum Colonia, Ecclesiæ ibid. existenti, & sic de aliis, ita, ut communitas ipsa censeatur dominium habere, Episcopi verò, & Prælati administrationem; eo modo, quo in Ordinibus, & Monasteriis Religiosor. contingit *Adrian. in 4. de restit. Cajet. 22. a. q. 53. a. 8. Turrecr. l. 2. c. 113. Propos. 6. Less. c. 4. D 7. Regin. l. 30. tr. 3. c. 6.* Sunt alii, qui considerantes, quàm exile & inutile sit dominium ejusmodi, cum neque Pontifex, neque alii Prælati uti possint bonis Ecclesiasticis pro libitu, solum Christum ajunt red tuum, & bonorum Ecclesiæ dominum esse. Ita *Maïor. in 4. D. 24. q. 18. Nav. in Apologia de redit. Eccl. q. 1. Monito 24. & sequentibus Gloss. in c. Salvator 1. q. 3. & c. Cum verior 23. q. 8. Innoc. in c. cum super eo de causa poss. & propr. Abb. in c. cum esset. de testam. in Repe. n. 29.* quibus servit S. Scriptura *1. ad Cor. ubi Apostoli, & successores illorum dispensatores vocantur.* Idem ex effectibus domini colligitur. Nam qui dominus proprietatis est, pro arbitrio suo, & propria auctoritate disponere potest de bonis suis, donando, vendendo, alienando, destruendo, &c. ita ut nemini injuriam faciat. Horum nihil in bonis Ecclesiasticis invenitur. **Di-**

cere

cere autem Pontificem, & Prælatos habere dominium, sed limitatum, & impeditum, nihil aliud est, quàm unâ manu dare, alia eripere. *Azor. II. l. 6. c. 1. Gomez. Tuschus Concl. 49. Anton. Peregrinus de juribus Fisci l. 1. p. 86.*

Resp. igitur. Quod rem ipsam attinet, nihil interest, hanc vel illam sententiam præferas. Mihi tam è verior apparet, quæ ipsis Ecclesiis bonorum immobilium dominium tribuit. Nam idem in profanâ Republ. cernimus, ubi nemo sibi dominium arrogat bonorum communiû, sed ipsius populi, seu communitatis esse censentur, à quâ rectores, cultores, & administratores designantur. §. *Universitatis Instit. de rer. divis. l. in tantum. ff. eod. Sarmiento de rediv. Eccl. par. 1. c. 1. Azor. l. cit. Layman. in defens. justâ q. 1. præamb. fol. 3.*

Dub 2. An Episcopi jurisdictionem suam à Summo Pontifice accipiant? Affirmativam opinionem. *Azor. II. l. 3. c. 30.* pronunciat verissimam esse, & omnium Theologorum Doctorumque calculo comprobata. Christus enim nullum præter Apostolos Episcopum per se immediatè elegit, & conservavit. Quod si dederimus, non sequitur illicò jurisdictionem immediatè à solo Pontifice dari. Fieri enim posset, ut quemadmodum Papa ab hominibus electus potestatem suâ à Christo, ita electi à Pontifice ab eodem potestatem & jurisdictionem accipiant. Non est ergò affirmativa opinio tâ certa, ut aliqui putant, sed oppositâ tuerentur multi, *Major in 4. dist. 24. q. 3. concl. 2. Henr. quodl. 9. q. 52. Selva. tract. de ben. q. 4. Barbar. in tr. de præst. Card. q. 1. Gigas de pension. q. 2. n. 3. & alii. quibus tamen illud Act. 20. v. 28. attendite vobis, & universo gregi,*

in quo vos Spiritus San. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei. In confirmatione venit Petrus. *Petrus Sotus l. de Instit. Sacerd. lect. 5.* Non est negandum, inquit, quin à Christo ipso, & divino jure habeant potestatem in suos subditos omnes Episcopi, & omnes Parochi. Data quidem Petro est superioritas in omnes, sed non propterea ablata est ab aliis propria potestas, & jurisdicção. Ita ille *V. Barb. c. inter corporalia de trans. Episc. & de potest. Episc. par. 1. c. 1.*

Dub 3. Si contingat aliquem Pontificis dignitatis incapacem eligi, an decreta illius vim aliquam habitura sint? Constantis, & indubitata Christi erga sponsam suam Ecclesiam fides tam multis S. Scripturæ testimoniis expressa, confirmat. *Matth. 28. v. 19. Ioan. 14. v. 18. Ioan. 16. v. 35. & alibi.* tutam fore suadet ab omni periculo, illo præsertim nocentissimo, quod à non vero, ac sano capite provenire potest. Etenim si inter mortales quorum fluxa & incerta omnia, non nisi in secleratissimo tanta negligentia præsumitur, nefas omnino sit, in Christo, qui est ipsa sanctitas & veritas, eam metuere. Hoc igitur posito supervacanea videri potest in medium adducta dubitatio. Nihilominus pro majori pusillorum solatio dicendum videtur cum Greg. de Valentia, licet incapax aliquis in Pontificem eigeretur, non fore unquam, ut contra universalem Ecclesiam aliquid decernat, sed vel ipsius indignitas patefit, vel priusquam no. eat, è vita tolletur. Nec ad id miraculo opus fuerit, quoniam Ecclesiæ debetur talis providentia, & ex ordinariâ Christi lege consequitur, qui non per alium, quàm legitimum pastorem gubernari voluit Ecclesiam. Quod

verò particulares ecclesias attinet, vel personas, non videtur nimio perè inconveniens concedere, constitui aliquid ab eo posse, qui non esset verus Pontifex. Quo in casu (: quemadmodum in similibus pòtè credi posse S. Thomæ, & aliorum Theologorum opinio est :) Deus per se suppletet veri Pastoris ministerium, illorum causa, qui innocentes alioqui spiritali fructu destituerentur, confirmando, ex. gr. per se illos episcopos quos putativus pontifex verè confirmasse per deceptionem crederetur. Ita ferè *Greg. de Valent. in l. 6. Analysis fidei c. 13. §. Ex quibus rebus.*

DVB. 4. Quam potestatem habeat Pontifex in paganos & infideles?

R. Ex dictis constat, infideles cum bonis, & possessionibus suis extra dominium, & potestatem Ecclesiæ esse: non tamen omnis omnino ecclesiæ in illos neganda potestas est: sed *Primò* offerre illis potest, & debet Evangelium, ut ad ovile Christi aggregentur. Si Evangelii nuncios & præcones per injuriam repellant, aut quoquo modo immeritos lædant, armis coerceri, ac puniri fas est. *Secundò* si qui temporaliter Pontifici subditi, vel alii cupiam Christiano principi, cogi ab illis ad legis naturalis observationem possunt; castigari etiam, si violent vel naturæ leges, vel à Magistratu politico latis. *Denique* expellere licet à regno, vel provincia, cum oblata venia retinendos, si fidem & baptismum amplectantur. Et hæc communia & permissa sunt omnibus Christianis Dominis, & Dynastis. *Azor 1. l. 8. c. 24. Suar. l. 4. con. error. Angl. c. 6. num. 7. Silv. V. Papa numer. 7. Layman l. 2.*

Tract. 1. c. 17. Valent. 3. Disp. 1. Q. 102. pun. 7.

DVB. 5. An sibi ipsi Pontifex ius dicere possit?

R. Quamvis seipsum absolvere nequeat, cum reus & iudex necessariò duæ personæ sint, potest tamen ex communi thesauro sibi quoque Indulgentias dare, vel applicare: item dispensare se cum, quemadmodum cum aliis, & communibus legibus solvere. Quod exemplo Principis explicat *Silv. V. Indulgentia num. 7.* Princeps enim legitime filios suos potest, non ut pater, sed ut princeps, & sic gaudet privilegio; quo & ceteri participes. *Suar. l. 8. de leg. c. 9. Vafquius l. 1. c. 45. Henriq. l. 6. c. 4. Comitulus l. 1. q. 101. Barb. in c. Omnis utriusque de penitent.* Quod vero Canonistæ dicunt solutum cunctis legibus esse Pontificem, non est ita capiendum, quasi quilibet illi permillum sit, sed quod ex rationabili causa prætermittere legem, seque immunem præstare queat. Cæterum illi commendatur, ut sit forma gregis, & quæ alii necessitate præstant, libera, voluntate, exequatur. *Decius l. 2. c. 9. nu. 20.* Adde, quod in propria causa iudex esse potest *c. Cum venissent de iudic. Tufebus Concl. 50. V. qui dix. in 3. par. sum. tit. 2. §. 1. dub. 1.*

DVB. 6. Quid iuris habeat Pontifex in Purgatorium?

R. *Silvest. in V. Papa* dicit, posse indulgentias dare, eo modo, quo in *V. Indulgentia* explicat. Purgatorium verò voluntate, aut libitu suo spoliare non posse, sed mediante Indulgentiarum thesauro: & sicut liberare potest pœna in hoc mundo omnes, si faciant, quod ipse mandat,

Est, quamvis essent millies plures, quam sunt, ita liberare potest omnes qui sunt in purgatorio, si quis pro eis faciat, quod jubet; peccatorum tamen indiget cōcedendo. & in isto sensu dicunt Doctores, quod non possit adhibitum, extorliare Purgatorium. Ita *Sily. Cui Filiutius* *atcedens* Tr. 8. de *satuf. c. 9 n. 216.* Si spectetur, ait, potestas Pontificis, & amplitudo thesauri Ecclesiastici, procul dubio fieri potest, ut Pontifex uno die omnes animas ex purgatorio liberet. Sed quia etiam requiritur justa causa, & opera facta à viventibus debita, ideò casus est moraliter impossibilis. Nam illa causa non videtur dari posse, ut *S. Thom. dicit q. 71. add. a. 10.* nec opera fiunt ab omnibus debita. Positâ tamen justâ causâ, & tot, qui opera debita facerent, ut sufficerent ad numerum defunctorum, tunc nullum esset inconveniens, ut docet *Gab. add. ad lect. 57. ad 3. Navar. Notab. 31. Armilla V. Papa n. xi.*

NOTA. Prædicti Auctores supponunt Indulgentiarum effectum esse infallibilem, quod cum Cajetano & Cano multi negant. Etenim qui pro damnatis ad triremes litrum sufficiens offerret, non liberaret ideò, nisi liberè acceptaret dominus; ita videtur in libera Dei voluntate positum esse, ut liberet animas, pro quibus suffragia à viris offeruntur. Dicendum ergò videtur cum *Layman. de Indulg. cap. 7.* effectum indulgentiarum pro defunctis non esse omnino infallibilem, cum uti suffragia tantum valeant per modum impetrationis, quia Christus non obligavit ad acceptandum ejusmodi preces, & oblationes. Nec id colligi potest ex illo *Matth. 16.*

Quicquid solveris super terram, erit solutum in celo. Nam verbis illis Petro, & reliquis Apostolis concessa est judiciaria potestas, quemadmodum indicat Concilium Trident. Sess. 14. cap. 6. quæ ad defunctos non pertinet. Hoc posito cessat metus, ne per Indulgentias aliquando exhauriatur Purgatorium. *Navar. de Indulg. num. 57. Reginald. l. 7. num. 196. Tabiena V Indulg. num. 19. Ho acina tom. 1. pag 209. num. 14. Henr. l. 7. cap. 4. Fil. ur. Tract. 8. c. 8. q. 12. num. 216. Escobar. Tr. 7. Exam. 5. c. 7. n. 48.*

Dub. 7. An Summus Pontifex dispensare possit in primo gradu matrimonii, ut quis ex g. pro uxore habeat sororem suam?

Resp. *Angelus in Summâ V. Papa n. 1.* ex Archid. refert *Martinum V.* habita consultatione cum viris doctissimis tam in jure Canonico, quàm Theologia dispensasse cum quodam, qui sororem in uxorem acceperat, propter multa mala & scandala, quæ evenissent, ex separatione, & quia evitari non poterant, nisi sic dispensaretur. *Addit. Idem dico de similibus. Eandem rem narrat Sily. V. Papa num. 17.* subjungens. Ante factum nulli consulendum, ut petat dispensationem, & dimittendum esse negotium judicio Dei. Denique addit. Quamvis in gradibus jure divino & naturali prohibitis non possit Pontifex dispensare, ex mente *Richardii* tamen interpretari posse in casu, ubi cessaret causa, vel ratio prohibitionis matrimonii inter parentes & affines, quæ sunt reverentia, amicitia, & his similes. Ita illi à quib. ut recedat libentius, consensus Theologorum suadet, qui primum Matrimonii gradum

Z 2

indispen-

indispensabilem esse volunt: videorūque mihi in præallegatis scriptoribus advertere, quòd dispensationis termino abutuntur. Dispensasse Martinum V. dicunt propter scandala, quæ aliter non vitarentur, permisisse, aut tolerasse dicendum erat. De secundo gradu affinitatis & consanguinitatis inter magnos Principes ob

publicam causam dispensari liquet. *Greg. XIII in Bulla 1. Mart. 1591. Paulus IV. in Constit. ab ea ipsa die. & Clem. VII. in eâ qua incipit Quia plerumque V. Zerolam 1. Par. V. Dispensatio. ad secundum. Henrig. l. 12. c. 9. Piasecius par. 2. c. 1. pag. 104. Estobar. tract. 7 Exam. 9. c. 8. §. 1. Rosella V. Papa n. 3. & 4. Tuschus Conclus. 54.*

TITULUS XV.

De Regularibus.

IN Ecclesiâ Christi, si vitæ conditionem spectes, sublimem locum obtinent Religiosi, quorum institutum propterea à Sanctis Patribus summopere commendatur, ut videre est apud *Cassian. Bellarm. Valentiam tom. 3. Lud. de Ponte. Platum, Buscum & alios.* Et merito cum enim voto paupertatis, Castitatis, & obedientiæ DEO se consecrent, ab humanæ vitæ periculis longissimè abeunt, & cœlestium incolarum puritatem proximè attingunt. De quibus acturi, quia genera illorum & ordines permulti sunt, partitione consuetâ utemur.

§. I.

De origine & diversitate Regularium.

I Regularium status, & vivendi ratio adumbrata in Veteri Testamento fuit per Nazaræos, de quibus *1. numer. c. 6.* vel per Prophetas, eorumque filios, teste *S. Hieron. ep. ad Rusticum.* Filii,

inquit, Prophetarum, quos Monachos in Veteri testamento legimus, ædificabant sibi casulas propè fluentia Jordanis, & turbis urbium derelictis polenta & herbis agrestibus victitabant. Item in epist. ad Paulinum de Monachis loquens, Nolter, ait, Princeps Elias, noster Eliseus, nostri duces filii Prophetarum, qui habitabant in agris & solitudinibus, & faciebant sibi tabernacula propè fluentia Jordanis. Iterum. Hujus vitæ auctor Paulus, illustrator Antonius, & ut ad superiora conscendam, Princeps Joannes Baptista. Chrysostomus in eundem sensum. Sicut Sacerdotum Principes, Sancti Apostoli, sic Monachorum Princeps Joannes Baptista est. Eadem alii PP. apud Bellarm. l. 2. de Monachis c. 5. Azor. l. 1. c. 23. q. 8. Sanch. in Decal. l. 5. c. 1. Polyd. Virg. De invent. rer. l. c. 1. Roderic. tom. 1. q. 1. art. 1.

I Idem vitæ genus Christus proposuit & consuluit. *Matth. 19. v. 21.* Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, & da pauperibus. *Ecce paupertatem. Ibid. v. 12.* Sunt eunuchi